

Physics

The image is a hand-drawn collage of physics concepts. At the center is the word "Physics" in large, bold, black letters. Surrounding it are various diagrams and formulas:

- Top Left:** A diagram of a rectangular block on a surface with a force vector F_L and a coordinate system with x and y axes. Below it is the formula $P = \frac{W}{t}$.
- Top Center:** A diagram of a pendulum with a bob and a string, labeled with P and N . Above it is the formula $w = 2\pi f$ and $t = \frac{s}{v}$.
- Top Right:** A diagram of a pendulum with a bob and a string, labeled with $PE = mgh$.
- Middle Left:** A diagram of a light bulb with rays emanating from it, labeled with $PE = m \times g \times h$.
- Middle Right:** A diagram of a light bulb with rays emanating from it, labeled with $I = \frac{C}{R}$.
- Bottom Left:** A diagram of a spring-mass system with a mass m and a spring constant k , labeled with $E = mg^2$.
- Bottom Center:** A diagram of a projectile on an inclined plane with points A , B , and C , labeled with $s = ut + \frac{1}{2}at^2$.
- Bottom Right:** A diagram of a circuit with a battery, a voltmeter V , and two points A and B , labeled with $S = V \times t$ and $S = \left(\frac{u+v}{2}\right)t$.
- Bottom Far Right:** A diagram of a circuit with a battery, a resistor R , and a voltmeter V , labeled with $T = \frac{E}{R+r}$.
- Other elements:** A diagram of an atom with a central nucleus and three elliptical orbits; a diagram of a sphere with a force vector F_L and a coordinate system; a diagram of a sphere with a force vector F_L and a coordinate system; a diagram of a sphere with a force vector F_L and a coordinate system; a diagram of a sphere with a force vector F_L and a coordinate system.

Reminder...

- Διαλέξεις

- Προαιρετική παρουσία!

- Είστε εδώ γιατί **θέλετε** να ακούσετε/συμμετέχετε

- Δεν υπάρχουν απουσίες

- Υπάρχει σεβασμός στους συναδέλφους σας και στην εκπαιδευτική διαδικασία

- Προστατέψτε εσάς και τους συναδέλφους σας: απέχετε από το μάθημα αν δεν είστε/αισθάνεστε καλά

Εικόνα: Τα αυτιά του ανθρώπου έχουν εξελιχθεί να ακούν και να ερμηνεύουν ηχητικά κύματα ως φωνή ή ως ήχους. Κάποια ζώα, όπως το είδος αλεπούς με τα αυτιά νυχτερίδας, έχουν αυτιά που είναι προσαρμοσμένα να ακούν πολύ αδύναμους ήχους.

Φυσική για Μηχανικούς

Ηχητικά Κύματα

Το φαινόμενο Doppler

Εικόνα: Τα αυτιά του ανθρώπου έχουν εξελιχθεί να ακούν και να ερμηνεύουν ηχητικά κύματα ως φωνή ή ως ήχους. Κάποια ζώα, όπως το είδος αλεπούς με τα αυτιά νυχτερίδας, έχουν αυτιά που είναι προσαρμοσμένα να ακούν πολύ αδύναμους ήχους.

Φυσική για Μηχανικούς

Ηχητικά Κύματα

Το φαινόμενο Doppler

Ηχητικά Κύματα

◉ Το φαινόμενο Doppler

- ◉ Άκρως συχνή εμπειρία!
- ◉ Ένα όχημα με σειρήνα μας πλησιάζει και απομακρύνεται από μας
  - ◉ Το ακούμε με υψηλότερη συχνότητα καθώς έρχεται προς εμάς
  - ◉ Το ακούμε με χαμηλότερη συχνότητα καθώς απομακρύνεται

Παρατηρητής

Doppler effect

Στάσιμη πηγή ήχου

Πηγή ήχου που πλησιάζει

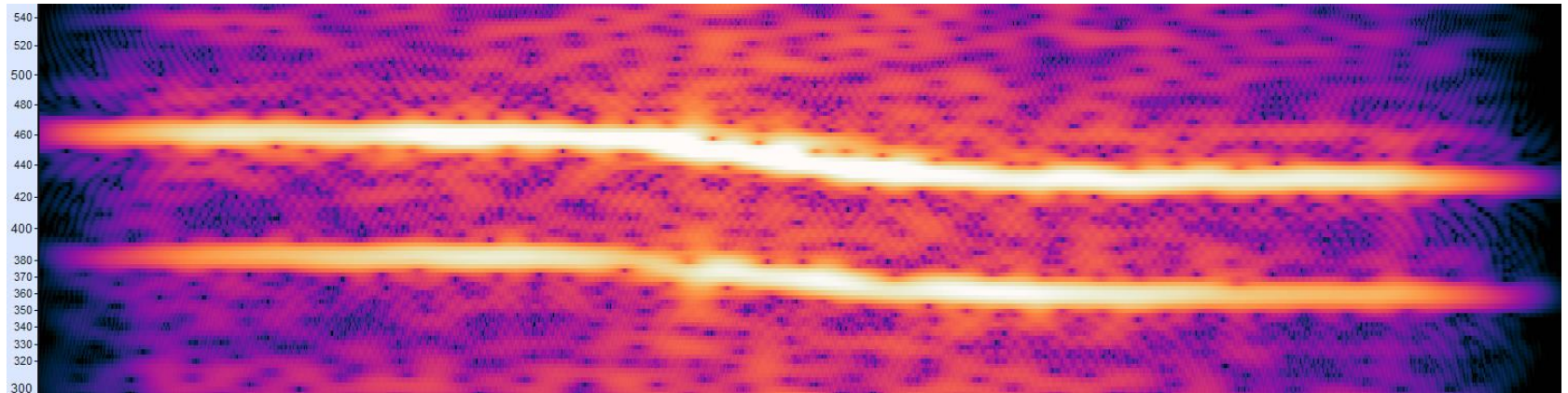
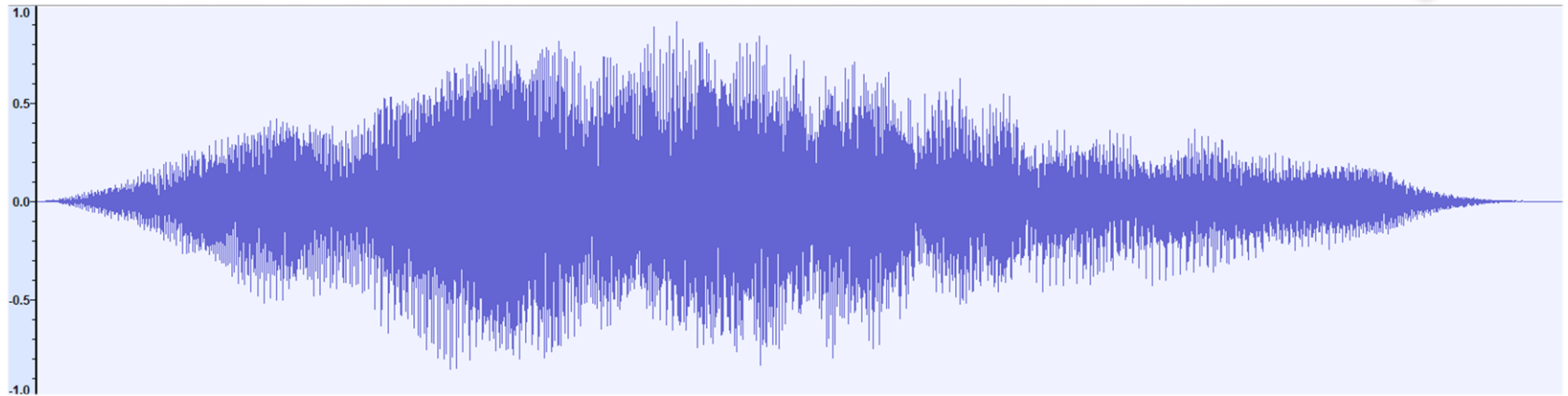

Πηγή ήχου που απομακρύνεται

Ηχητικά Κύματα

• Το φαινόμενο Doppler

Ηχητικά Κύματα

• Το φαινόμενο Doppler

• Διαισθητική κατανόηση

- Κύματα χτυπούν την ακίνητη βάρκα με περίοδο T

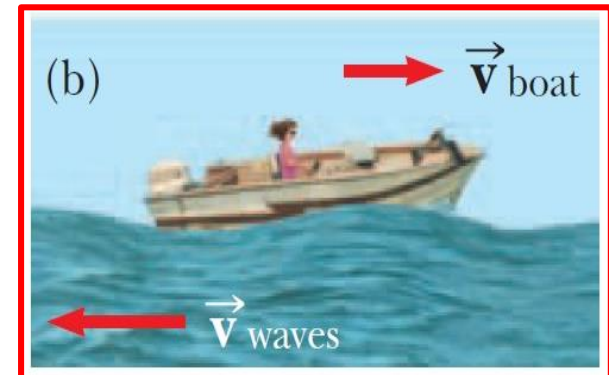
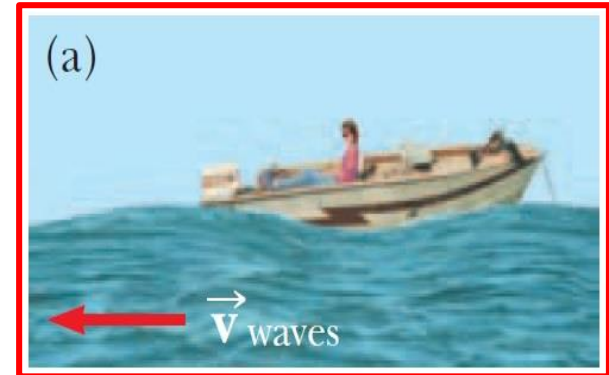
- Αν προχωρήσει η βάρκα προς την πηγή, κάθε κυματισμός θα φτάνει γρηγορότερα απ' ό,τι πριν

- Λόγω της κίνησής μας προς την πηγή

- Μετράμε περίοδο $T' < T$

- Τα κύματα φτάνουν «πιο συχνά» στη βάρκα

- $f' = 1/T' > f = 1/T$

Ηχητικά Κύματα

• Το φαινόμενο Doppler

• Διαισθητική κατανόηση

- Κύματα χτυπούν την ακίνητη βάρκα με περίοδο T

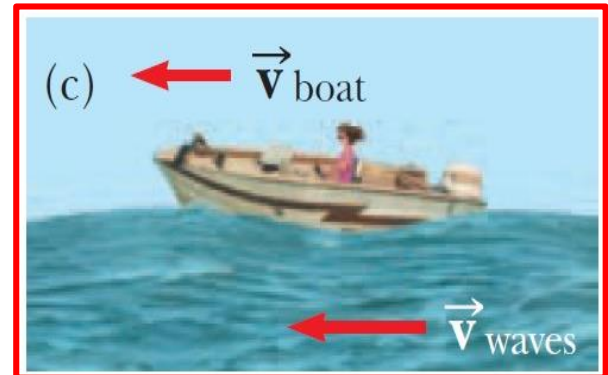
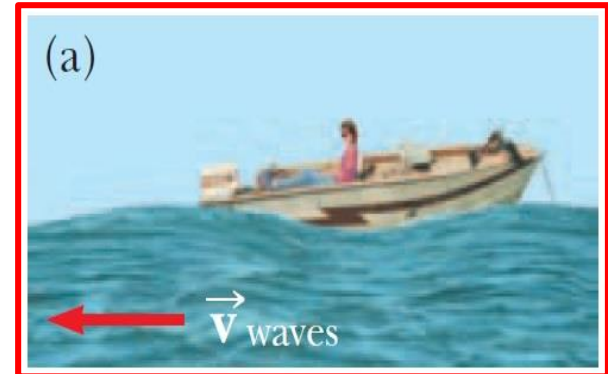
- Αν προχωρήσει η βάρκα μακριά από την πηγή, κάθε κυματισμός θα φτάνει αργότερα απ' ό,τι πριν

- Λόγω της κίνησής μας μακριά από την πηγή

- Μετράμε περίοδο $T' > T$

- Τα κύματα φτάνουν «πιο αραιά» στη βάρκα

- $f' = 1/T' < f = 1/T$

Ηχητικά Κύματα

- Το φαινόμενο Doppler

- Ευθέως ανάλογα για μια ηχητική πηγή

Ηχητικά Κύματα

○ Το φαινόμενο Doppler

- Στάσιμη πηγή

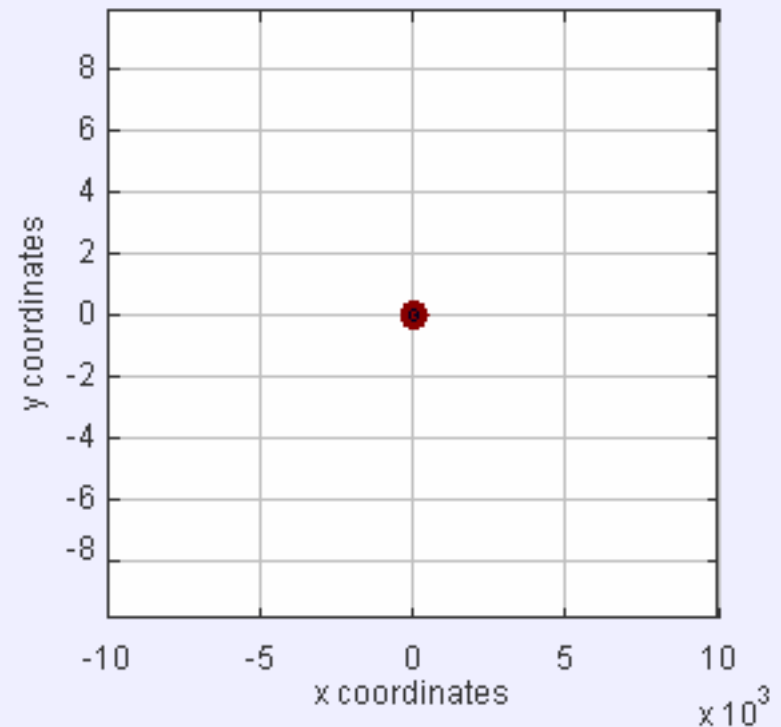
- Συχνότητα πηγής f

- Περίοδος T

- Μήκος κύματος λ

- Ένας ακίνητος παρατηρητής αντιλαμβάνεται τη συχνότητα f της πηγής

$\times 10^3$ Doppler Effect Model in 1 Doppler Effect

Ηχητικά Κύματα

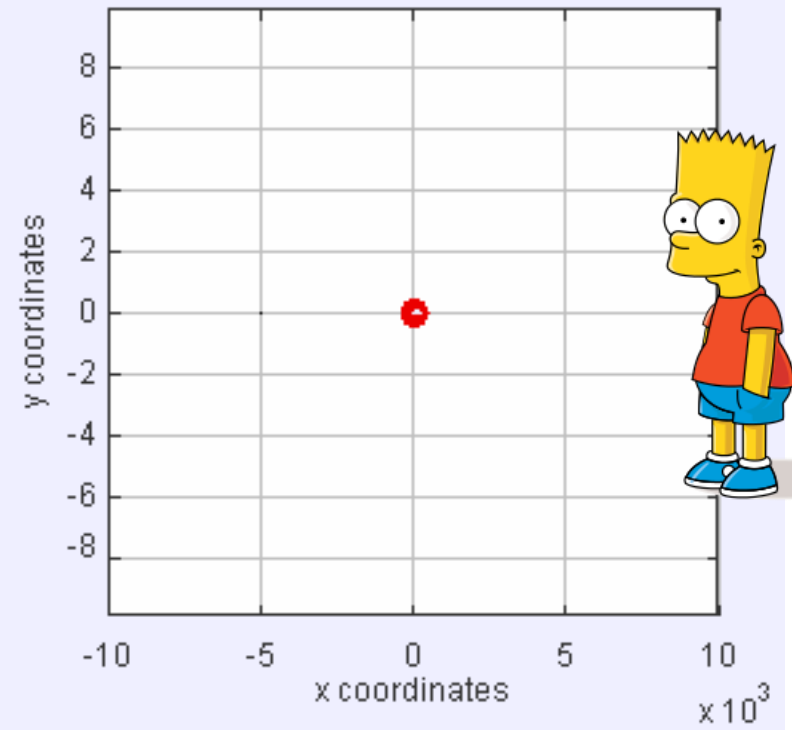
○ Το φαινόμενο Doppler

- Κινούμενη πηγή
  - Προς τον παρατηρητή
- Συχνότητα πηγής f
- Περίοδος T
- Μήκος κύματος λ
- Ταχύτητα πηγής u_s
- Ταχύτητα ήχου u

- Ένας ακίνητος παρατηρητής αντιλαμβάνεται συχνότητα

$$f' = \frac{u}{\lambda'} = \frac{u}{\lambda - \frac{u_s}{f}} = \frac{u}{\left(\frac{u}{f}\right) - \left(\frac{u_s}{f}\right)} = \left(\frac{u}{u - u_s}\right) f$$

$\times 10^3$ Doppler Effect Model in 1 Doppler Effect

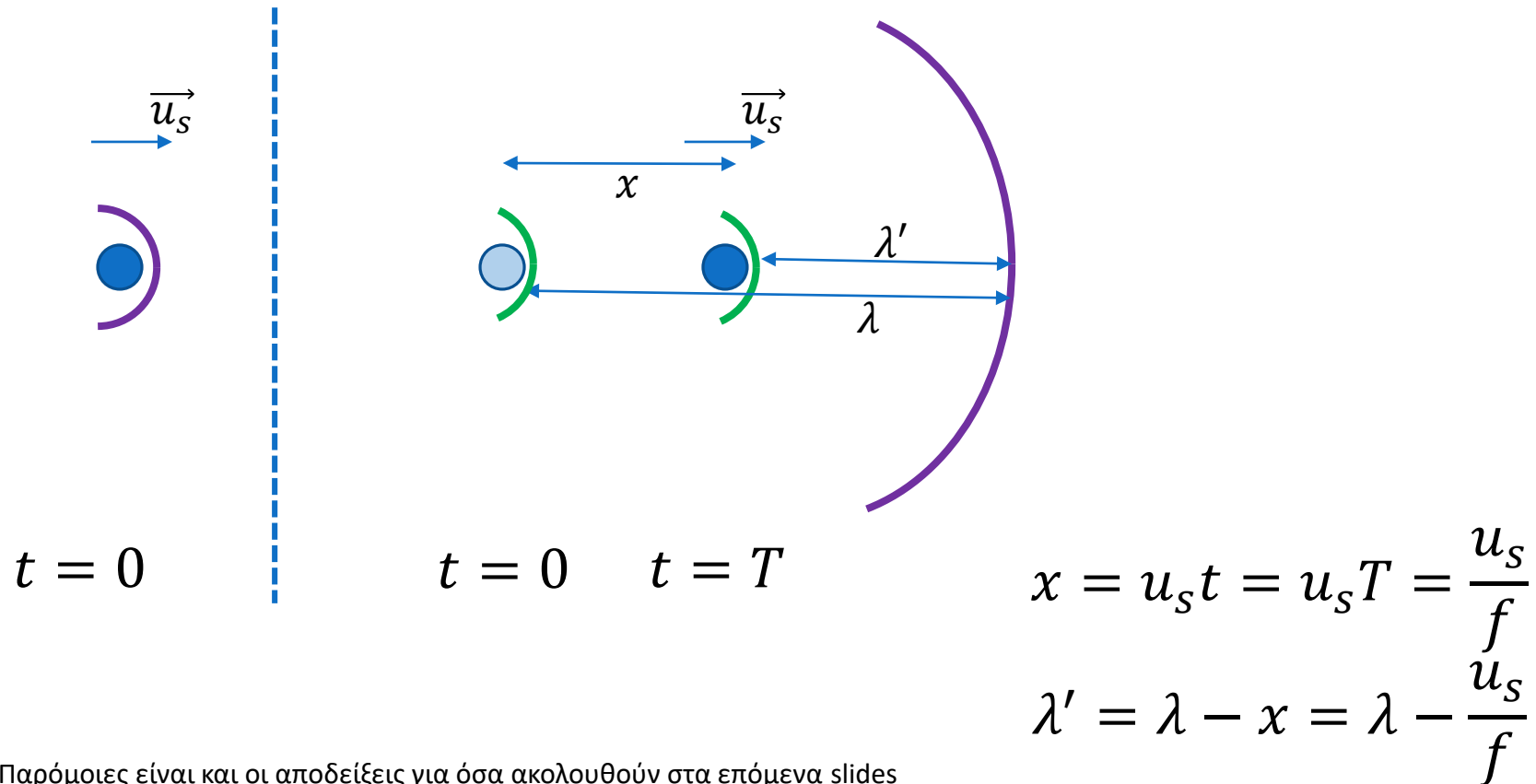

Ηχητικά Κύματα

• Το φαινόμενο Doppler

• Κινούμενη πηγή προς τον παρατηρητή - επεξήγηση

— 1^ο κυματικό μέτωπο
— 2^ο κυματικό μέτωπο

Παρόμοιες είναι και οι αποδείξεις για όσα ακολουθούν στα επόμενα slides

Ηχητικά Κύματα

○ Το φαινόμενο Doppler

○ Κινούμενη πηγή

○ Μακριά από τον παρατηρητή

○ Συχνότητα πηγής f

○ Περίοδος T

○ Μήκος κύματος λ

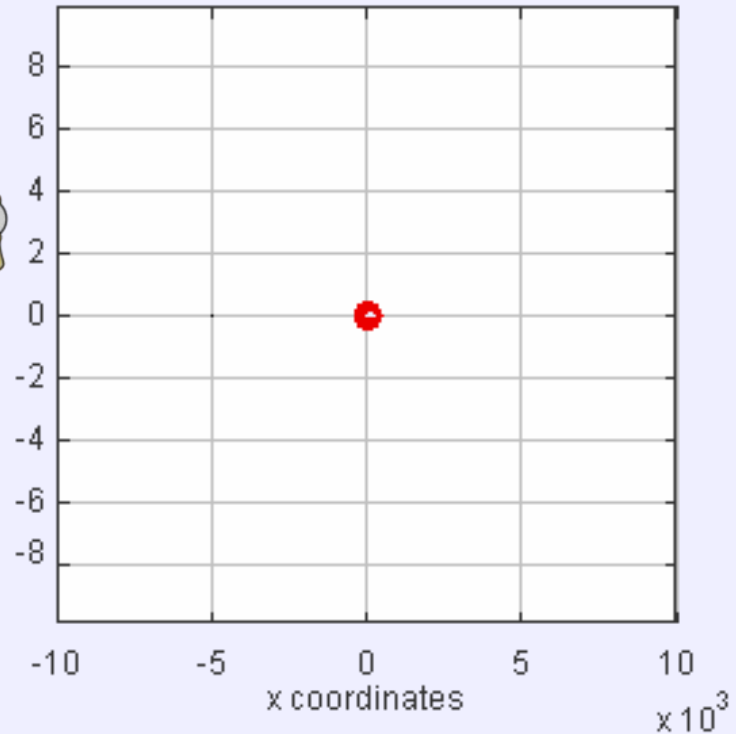
○ Ταχύτητα πηγής u_s

○ Ταχύτητα ήχου u

○ Ένας ακίνητος παρατηρητής αντιλαμβάνεται συχνότητα

$$f' = \frac{u}{\lambda'} = \frac{u}{\lambda + \frac{u_s}{f}} = \frac{u}{\left(\frac{u}{f}\right) + \left(\frac{u_s}{f}\right)} = \left(\frac{u}{u + u_s}\right) f$$

$\times 10^3$ Doppler Effect Model in 1 Doppler Effect

Ηχητικά Κύματα

○ Το φαινόμενο Doppler

○ Κινούμενος παρατηρητής

○ Πλησιάζει την πηγή

○ Συχνότητα πηγής f

○ Περίοδος T

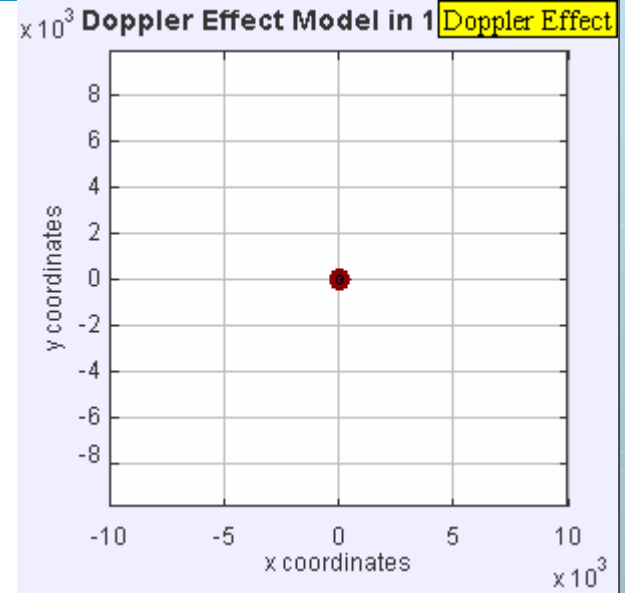
○ Μήκος κύματος λ

○ Ταχύτητα παρατηρητή u_o

○ Ταχύτητα ήχου u

○ Ένας κινούμενος παρατηρητής που πλησιάζει την πηγή αντιλαμβάνεται συχνότητα

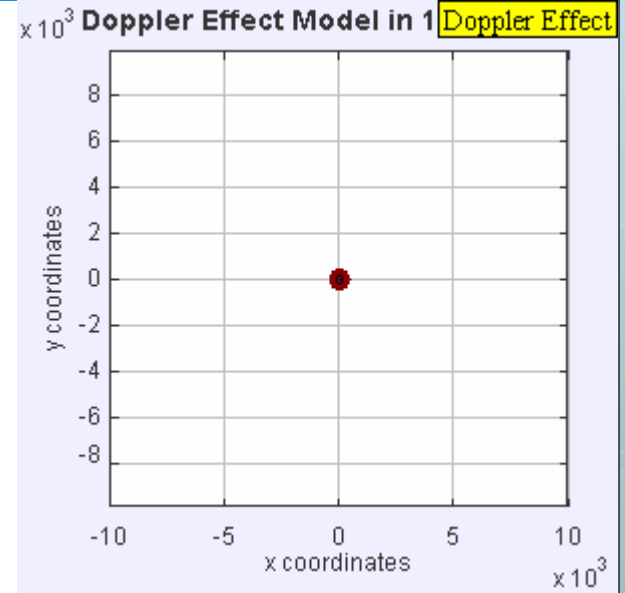
$$f' = \frac{u'}{\lambda} = \left(\frac{u + u_o}{u} \right) f$$

Ηχητικά Κύματα

○ Το φαινόμενο Doppler

- Κινούμενος παρατηρητής
  - Απομακρύνεται από την πηγή
- Συχνότητα πηγής f
- Περίοδος T
- Μήκος κύματος λ
- Ταχύτητα παρατηρητή u_o
- Ταχύτητα ήχου u

- Ένας κινούμενος παρατηρητής που απομακρύνεται από την πηγή αντιλαμβάνεται συχνότητα

$$f' = \frac{u'}{\lambda} = \left(\frac{u - u_o}{u} \right) f$$

Ηχητικά Κύματα

• Το φαινόμενο Doppler

- Κίνηση και των δυο
- Συχνότητα πηγής f
- Περίοδος T
- Μήκος κύματος λ
- Ταχύτητα παρατηρητή u_o και πηγής u_s
- Ταχύτητα ήχου u

- Ένας **κινούμενος** παρατηρητής αντιλαμβάνεται συχνότητα μιας **κινούμενης** πηγής

Συχνότητα αντίληψης παρατηρητή f' = $\left(\frac{u \pm u_o}{u \pm u_s} \right) f$ Συχνότητα εκπομπής πηγής

Ταχύτητα παρατηρητή

Ταχύτητα ήχου

Ταχύτητα πηγής

The diagram shows the Doppler effect equation $f' = \left(\frac{u \pm u_o}{u \pm u_s} \right) f$. Arrows point from labels to terms: 'Ταχύτητα παρατηρητή' points to $u \pm u_o$, 'Ταχύτητα ήχου' points to u , 'Ταχύτητα πηγής' points to $u \pm u_s$, and 'Συχνότητα εκπομπής πηγής' points to f . 'Συχνότητα αντίληψης παρατηρητή' points to f' .

Οι ταχύτητες εννοούνται πάντα κατά μέτρο στην παρακάτω σχέση!

Ηχητικά Κύματα

Πώς επιλέγουμε πρόσημα στη σχέση αυτή?

• Το φαινόμενο Doppler – Quiz

- Πηγή πλησιάζει, παρατηρητής απομακρύνεται

$$f' = \frac{u - u_0}{u - u_s} f$$

- Πηγή απομακρύνεται, παρατηρητής πλησιάζει

$$f' = \frac{u + u_0}{u + u_s} f$$

- Παρατηρητής απομακρύνεται, πηγή απομακρύνεται

$$f' = \frac{u - u_0}{u + u_s} f$$

- Παρατηρητής πλησιάζει, πηγή πλησιάζει

$$f' = \frac{u + u_0}{u - u_s} f$$

- Source
- Observer

Ηχητικά Κύματα

◉ Παράδειγμα:

- ◉ Το ξυπνητήρι σας παράγει έναν ήχο συχνότητας 600 Hz. Ένα πρωί, «κολλάει» και δεν μπορείτε να το κλείσετε. Στην απελπισία σας, το πετάτε («αφήνετε») από το παράθυρο. Αν υποθέσετε ότι η ταχύτητα του ήχου είναι 343 m/s, και ότι βρίσκεστε στον 4^ο όροφο (15 m από το έδαφος), τι συχνότητα θα ακούσετε λίγο πριν γίνει κομματάκια;

Ηχητικά Κύματα

◉ Παράδειγμα – Λύση:

Επιλέξαμε ως σύστημα το {Σουவிζόρι, Γη}.
Είναι αναμενόμενο και πολυ-ελεύθερο. Η μόνη δύναμη που παραχρει έργο στο σύστημα είναι η δύναμη του βάρους, που είναι και συντηρητική. Ισχύει η ΑΔΜΕ στη διαδρομή A→B.

$$\Delta K_{A \rightarrow B} + \Delta U_{g A \rightarrow B} = 0$$

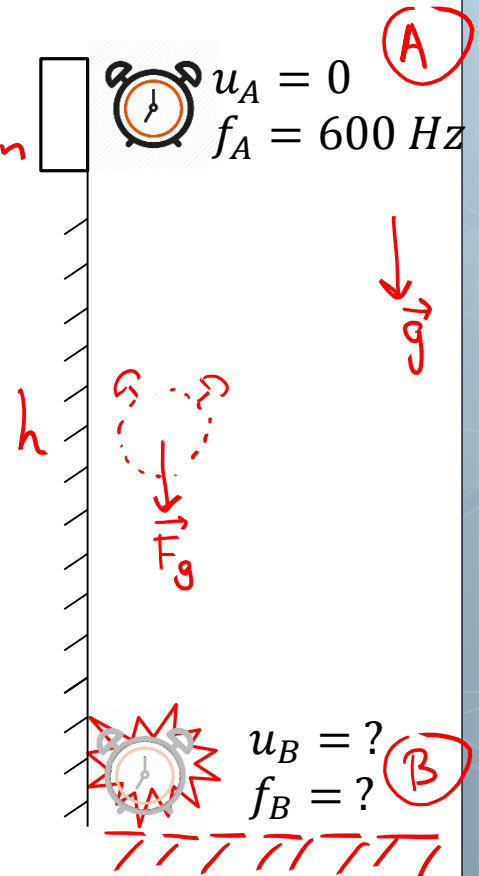
$$K_B - K_A + U_{g_B} - U_{g_A} = 0$$

$$\frac{1}{2} m u_B^2 - 0 + 0 - mgh = 0$$

$$u_B^2 = 2gh \Rightarrow u_B = \sqrt{2gh} \approx 17.4 \frac{m}{s}$$

$$\text{Άρα } f' = \left(\frac{u}{u + u_B} \right) f = \left(\frac{343}{343 + 17.4} \right) 600 \approx 571 \text{ Hz} \quad U_{g_B} = 0$$

$$f' = \left(\frac{u \pm u_o}{u \pm u_s} \right) f$$

Τέλος Διάλεξης

